

M

DE
H Y D R O P E

31

D. XIX. MAII MDCCCXC.
DOCTORIS MEDICI
DIGNITATEM CAPESSVRVS
PVBLICE DISSERET
CAROLVS FRIDERICVS IDELHOF,
SCHWEDA - VCARO - MARCHICVS.

TRAIECTI AD VIADRVM,
E TYPOGRAPHEO APITZIANO.

DE
H Y D R O T

D. XIX MAI MDCCCXC
DOCTORIS MEDICI
HOSPITALI CARISIAE
MEDICUS ORSBERG
FRANCO FIDELIOV. HENDR.
FRANCO FIDELIOV. HENDR.

FRANCO AD NABERN
E. TYPOGRAPH. VITTINGER

PRAEFATIO.

Maiorum usu ac consuetudine ita receptum est, vt, qui hos illosue honores petunt, Specimen antea ingenii aliquod edant; quo intelligatur, quid quantumque sit illud, quod ab iis sperari possit ac debeat. Cogitanti igitur mihi, in tanta rerum copia, de materia, quam explicandam sumerem, ad

A rite

rite capeffendos fummos artis medicae honores, dissertationem de hydrope conſcribere viſum eſt. Haſce quidem primitias ſtudio- rum meorum vt in bonam partem accipias, B. L. etiam atque etiam te rogo.

Equidem non ignoro, rem me ele- giſſe a nouitate plane alienam, et a doctis- ſimis viris fatiſ ſuperque tractatam. Si igitur propterea ſunt, qui mihi indignentur, lubenter fateor, me longe adhuc abeſſe a numero eorum, qui de plurimis a ſe inuen- tiſ gloriari queunt. Tantum in animo fuit, hydropiſ cauſas, de quibus inter medicos non omnino conuenit, ventilare, eiſque curandi methodum breuiter tradere. Quo- modo hoc exegerim, lectorum ſit iudicium. Vale, B. L. omnique bonorum genere, quo homini frui faſ eſt, fruere.

§. I.

Praeternaturalis fluidorum aquosorum cumalata copia, in cavitare quadam corporis animalis eiusue tela cellulosa stagnans, hydropis nomine adpellatur.

§. II.

Ex definitione iam sequitur, vt hydrops discerni possit in *hydropem* stricte sic dictum, qui ratione cavitatis, in qua obtinet sedem, cognominari solet, e. g. hydrops ascites, pectoris, peritonaei, ovarii, scroti, etc. et in *hydropem anasarca*, qui in tela cellulosa tantummodo habitat. Vterque saepius coniunctus est, atque vnam eandemque potest originem trahere; ex quo sponte intelligitur, non sedis, sed potius causarum diuersitatis in morbo hoc curando rationem maximam requiri.

§. III.

Antequam ad morbum hunc exponendum accedimus, non alienum esse videtur, duas res, in hoc morbo spectandas, hic in medium proferre; nempe telam cellulosam et vasorum absorbentium systema.

Tela cellulosa toto in corpore diffusa est, omnesque, vel minimas partes corporis, coniungit atque inuestit. Magno vasorum numero transitus hic

hic patet, ex quorum ostiis, pro diuersa fabricae suae ac situs ratione, varia fluida recipit e. g. pinguis, mucosa, serosa, etc. Habet, ac ceterae omnes corporis humani partes, viam recellendi, siue, vt vulgo dicitur, elaterem, cuius ope receptis fluidis aequallem et consentaneam statui corporis animalis sano motionem imperitur, donec scilicet earum partium vires, quae ceteris functionibus circa fluida profunt, apte sibi inuicem respondent. Contra vero si hae partes vires negant, ita, vt fluida impediuntur, quo minus libere transeant per interualla huius telae, fieri non potest, quin accumulatio fluidorum accrescat. Intelligitur simulque, telam ipsam, conditione quadam definita, ad cumulationem fluidorum in cavitare sibi proxima aliquid adferre posse.

Systema vasorum absorbentium similiter toto in corpore eiusque visceribus ac cavitatibus diffusum est. Cum tela cellulosa vbique connectitur. Resorbent eiusdem vasa in omnibus tavis fluida deposita, illisque locum et viam monstrant. Ideoque haec vasa duplicem habent vim: nempe absorbentem et pellem. Illa ea est vis mortua, quae a physicis tubulis capillaribus tribuitur; haec ea est vis viua, vasis dictis penitus insita, et quam cum motu peristaltico quasi comparare possis. Facit haec, vt fluida vbique promoueantur, vt in suis locis permaneant, neque reducia fiant; cui quoque rei valvulae vbique intextae mirum quantopere inferuiunt.

Ex dictis intelligitur, simulatque causa aliqua functiones hasce impederit; siue hoc factum sit erosione,

fione, disrptione, oppreffione, fiue vlla alia caufa, accumulationem fluidorum in tela cellulofa vel cavitare quadam oriri, ideoque vasorum lymphaticorum functiones interruptas, pro caufa hydropis proxima haberi poffe.

§. IV.

Quae conuenientiam inter vafa reforbentia, et materiem reforbendam tollere poffunt, hic tria poffimum fpectari poffunt.

I. Mala humorum mixtio. Perficere hanc praefertim valent:

a. Deprauata organorum digeffionis conditio, imprimis hepatis. Etenim, fi bilis corrupta, aut iufta eius copia abeft, humoribus chylus vitiofus admifcetur; vnde labente tempore humores ipfi ex mixtione fua deturbantur.

b. Nimius potus fpirituofus, inprimis cereuifiae; haec fane praeter omnes apta eft, humorum copiam conftituendi, qua vasorum tonus diminuitur; denique acrimoniam procreandi, quae abforbtioni aduerfatur: quo fit, vt hydrops tandem rei finem faciat.

c. Exanthemata retrograda; acrimoniae quaedam, aut fcrophulofae, aut venerea; excretiones oppreffae, aut neceffariae, aut confuetae, e. g. fudores pedum vel perinei, vlcera, cet. Nifi acrimoniae hae e fanguine euadant, vsque eo hu-

morum circulatione circumferuntur, dum vasa
 absorbentia tandem erodantur, saltem spastice
 contrahantur: quo fit, vt functiones suas plane
 denegent.

II. Debilitas vniuersalis circulationis ac neruorum systematis: quam vero efficiunt

a. Vita sedentaria; quae tanto difficilior est, quanto
 copiosior cum ea coniunctus fuerit animi dolor
 ac perturbatio. Omne enim circulationis systema
 permanentibus hisce causis suo elatere priuatur,
 et vasa resorbentia non modo omnem agendi vim
 amittunt, verum etiam vasa exhalantia solito co-
 piosius exhalant. Atque hoc illud esse videtur,
 vbi in excretionibus nimis causa proxima hydro-
 pisis est quaerenda.

b. Excretiones, siue spontaneae, siue artificiales,
 nimiae ac crebriores e. g. haemorrhagiae, venae
 sectiones, excretiones aluinae, etc. Hae eo ma-
 gis sunt damniferae, quo crebriores adhibentur.
 Cel. GAUBIUS *pathol. inst.* §. 485. bene monuit:
 euacuantium, vti frequentior abusus, ita effectus
 pessimi. Obsunt certe eo, quod plus iusto eiici-
 ant, aut cum inutili etiam vtile, quod retineri
 debebat; aut nimis praecipitanter, aut tempore
 modoue incongruis, aut non suis locis. Nocent
 et emunctoriis stimulo, attritu, dilatatione, ana-
 stomosi, infirmatione, etc.

c. Haec.

6. Haemorrhagiae consuetae suppressio. Eiusmodi homines, qui huic vitio obnoxii sunt, semper laborant languore, laboribus subeundis repugnant, debilitatisque symptomata luculentissime prae se ferunt. Idem quoque de plethoricis valet: vasa a nimia sanguinis copia iniustius solito dilatantur, partium solidarum cohaesio pedetentim paulatimque diminuitur, absorptio retardatur, et ita hydrops oritur. Id eo magis perficitur, si organorum digestionis vitia insidias struunt.

III. Causae mechanicae: huc referuntur

- a. Ligaturae externae nimis constrictae, vestimenta arctissima, etc. Non raro accidit, vt a fascia ad hernias nimis stricte adplicata, partesque subiacentes comprimente, oriantur oedemata pedum. Idem in brachio euenit, si vestimentis arctioribus comprimuntur axillares glandulae.
- b. Interna pressio partis cuiusdam, ad systema absorbentium pertinentis, e. g. ossificationes, tumores, et scirrhi variarum vicinarum partium; a quibus si absorbentium vasa comprimuntur, progressus fluidi in iis fieri nequit. Non raro incidere solet, vt glandulae ipsae conglobatae indurescant, et volumen inde maius adipiscantur; vnde impedimentum in vicinis absorbentium vasibus oriri, atque adeo disrptionem eorundem excitari, necesse fit. Cel. HENNINGER glandulas meseraicas se inuenisse testatur renis magnitudine: sic quoque cel. KERK-RING

RINC obseruauit, binas glandulas quindécim librarum pondus superasse. Ea lege nec difficulter intelligitur, vnde pedum intumescencia in feminis grauidis, quae plane tantummodo ab vteri pressione in vicinas partes oritur. Per hasce causas imprimis hydropes partiales originem trahunt; eo periculosiores, quo obscuriores eorum sunt causae. Hae sunt huius morbi causae praecipuae: quorum si qua adhuc omissa sit, facile tamen poterit intelligi, cui memoratorum ordinum sit adscribenda.

§. V.

Morbi huius curatio considerari potest, siue methodica, siue empirica, siue chirurgica. Illa se omnino ad morbi causam accommodat. Hae eo redeunt, fluidum e corpore reiiciant, minime vero, vt eiusdem cumulationis causam tollant. Ad iustam morbi curationem plerumque vtraque requiritur, saltem empirica et chirurgica sine methodica, quam nunc ordine supra constituto pertractabimus, esse nequit.

§. VI.

Cura methodica ad sequentes rationes institui debet.

I. Mala humorum mixtio;

a. organorum digestionis vitia, etc.

Indic. Diæta diligens; exercitatio corporis modica; in obstructionibus resolutentia adhiberi debent,

debent, quibuscum iunguntur remedia bilem corrigentia, succi herbar. amarar. bilis animalium, etc. Donec obstructions nondum ultra limites transierint, multum expectationis exhibent haec remedia: contra vero, si aegrotus ea constitutione est, ut naturae viribus confidere non possit, experientia docet, omnia resoluentia non sufficere.

b. Nimius potus spirituosus, etc.

Ind. temperantia, abstinentia a potu, remedia, quae morbosam acrimoniam corrigunt, vasorumque tonum restitunt.

c. Exanthemata retrograda, acrimoniae, etc.

In retrogradis interest quam maxime medici, ut materiam in locum suum pristinum reuocet; acrimoniae occurri debet remediis notis specificis, e. g. venereae mercurio, arthriticae guaiaco, scrophulosaе alcalinis, etc.

II. Debilitas etc.

a. vita sedentaria.

Indic. motio, animi exhilaratio; nihil enim eo in statu magis restituit vires, quam istae res. Bilis stases si adessent, propinentur resoluentia, corrigentia, atque leniter diuretica: experiundo enim discimus, quantus consensus sit inter bilem et vias urinarias; inprimis vero squilla hic magno vsui est.

B

b. Ex-

b. Excretionēs nimiae, etc.

Indic. roborantia, excitantia; infusa baccarum iuniperi vinosa cum martialibus, et nutrientia profunt. Euectis humoribus, china, balnea frigida, ad tonum amissum restituendum adhibeantur.

c. suppressio consuetae haemorrhagiae, plethora, etc.

Indic. haemorrhagia reuocanda est: aer fixus, elixirium acidum HALLERI, hic valent. Debilitate aucta adhibeatur serpentaria. In plethora venaesectio et vsus diluentium et attenuantium continuus, cremoris tartari, et victus antiphlogistici.

III. Causae mechanicae.

a. Ligaturae, vestimenta, etc.

Remotis quam primum causis prementibus, roborantia leniter et excitantia ad tonum prostratum restituendum adhibeantur.

b. Internae pressiones;

Difficillimi semper sunt hi casus: cura methodica raro tantum locum habet, quia causarum sedes saepissime ignorantur; quae, etiamsi apparent, omnem tamen artem spernerent, e. g. in ossificatione, aneurismate, etc. In plurimis omnia sunt naturae relinquenda e. g. oedemate pedum grauidarum; quoniam partu facto sponte res mutatur.

§. V.

Curatio empirica eo reedit, vt fluida e corpore reiiciantur; vti supra iam monui. Ad hoc perficiendum quatuor inprimis remedia adhiberi solent: nempe diaphoretica, emetica, purgantia, et diuretica. In hisce remediis adhibendis maximi refert, ad phaenomena attendere; e. g. aegrotus si multum vrinæ reddit, adhibeantur diuretica; si laborat aluo obstructa, abstineatur purgantibus, adhibeantur vero, si aluus est voluntaria. Nullis dictorum signis animaduersis purgantia in vsum vocentur, deinde diuretica; quippe, quae, purgantibus praegressis, meliorem vsum exhibent. Sub initio quoque morbi facilius purgantia admittenda sunt, quoniam aegrotus viribus nondum caret. Diuretica dentur, vbi adfuerit debilitas; vbi haemorrhagiae, siue aliae causae debilitantes praegressae sunt, siue morbus iam inualuerit, siue habitus aegroti, vt accidit in feminis, debilis fuerit. Vbi vero aegrotus viribus nondum defecerit, purgantia adhibeantur, quae tamen non diu adhiberi debent: neque enim, paulatim aqua decedente, profunt; id, quod contra fit intra trium aut quatuor dierum spatium.

Omnibus hisce rite obseruatis, si euentus spei non satisfecerit, attentum oportet esse medicum: purgans scilicet, vbi difficilius vim suam exhibet, aut debilitatem aliquam profert, parumque aquae extrahit, omittatur; contra vero, vbi reficit, admittatur. Idem valet de diureticis. Vtrumque autem remedium

dium si inane fuerit, per tres aut quatuor dies resolvens offeratur: quod si irritum hoc fuerit, excipiat vomitorium, et postero die illi succedat laxans siue diureticum; illud quoque si sit irritum, totius corporis curetur inuolucrum, quod saepissime, expectationi respondet; contra vero necesse est, aquam euehi: qua de re paulo post fusius dicemus. Iam specialia horum remediorum exponamus. Diaphoretica raro consilio nostro satisfaciunt, nisi causa morbi fuerit, cui consentiant e. g. transpiratio suppressa, clima humidum, etc. siue si naturae, hanc viam ingredi, luberet, aegroti cutis esset humida, facile sudaret, et hoc facto bene se haberet. Veteres medici magnam videntur fiduciam collocasse in sudore eliciendo, atque mirum est, quaenam ab iis hunc ad finem inuenta sint. Insolationes, inuolucra, cataplasmata, et balnea varia, motiones; de quibus CELSUS a) multa veterum curationum in hydropse colligens, disertis his verbis scribit: *Multum ambulandum, currendum aliquando, et superiores maxime partes sic perfricandum, ut calorem in cutem euocet, inter quae spiritum ipsè contineat. Euocandus est sudor, non per exercitationem tantum, sed etiam in arena calida, vel laconico b), vel clibano c), similibusque aliis, maximeque utiles sunt naturales et siccae sudationes;*
qua-

a) de med. lib. III. Cap. XXI.

b) Laconicum conclave erat, quod calore ita repleti potuit, ut aegrotus quam maxime in sudorem incidere.

c) Clibanus erat genus furni mobilis, pari aut alii rei coquendae inferuentis. Vid. PLIN. lib. XX. C. IX.

quales super Baias habemus in Myrtetis multaque alia. Emetica. Efficiunt ventriculi ac duodeni motu inuersum: hinc fit, vt cum ventriculo coniuncta vasa lymphatica, non modo humores suos cum ventriculo ipso communicent, sed etiam, vt motus, quos vomitus creat, irritationem hisce vasis concilient; vnde humorum accessio augeatur, necesse est. Experientia docet, magnam aquae copiam interdum abire, quae in ventriculo solo, nec non vasis, minime contineri possit. Propterea veteres et recentiores medici vomitoria maximi fecere, quae ipsa natura tacite quasi commendare videtur, dum saepius factum est, vt spontaneo vomitu se liberaret.

Proponuntur autem *primo* in refracta dosi, ita vt non vomitum, sed vrinam vrgeant, et antispasmodice agant. Inprimis dari conuenit dicta dosi, vbi moeror animique tristitia praecesserint; siue si materia exanthematica causa morbi esse videtur; denique si vitia et impuritates adfuere in primis viis. *Tum* in dosi copiosa: saepius vero factum est, vt aegrotus sub vomitus actu morti succubuerit, ideoque cautio est adhibenda. Dentur a) sub initio morbi, si adhuc vires adsunt; b) si aquae copia nondum accreuit, aut si iam portio eiusdem est absumta c); si ipsa natura indicat d); si linguae impuritas adest; denique e) empirice, si neque diuretica, neque purgantia, intentioni nostrae respondent: attamen hoc fiat saluis contraindicationibus.

In *actis Havniensibus* laudatur squilla, cum nitro et nuc. moschat. iuncta, et quidem ea methodo, ut squillae gr. ii. incipiatur, quae quotidie usque ad vomitum duplicarentur. Cel. SYDENHAM praescribit infusum croci metall. Cel. SAGAR tartar. emeticum in refractis et copiosis dosibus.

Purgantia eo melius profunt, quo minus sunt naturae drasticae; cum omni bono euentu paulatim augeri possunt. Optimum horum esse, videtur cremor tartari; efficit tantum sedes aquosas, a quibus aegrotanti nulla conciliatur debilitas, simulque in vrinam vis efficax exercetur d). Cel. QVARIN cum borace veneta iunctum commendat: Cel. DVNCAN cum resolventibus. Si tandem natura ipsi ita adsueta fuerit, ut efficacitas illius non amplius cernerentur, tunc cum tartaro emetico coniungi potest, tantis tamen dosibus, ne excitetur vomitus.

Saepius quoque praescribuntur purgantia vehementiora. Cel. WERLHOFF e) commendat gummi guttae in substantia cum saccharo tritum: illustr. BALDINGER f) eiusdem gummi decoctum. Ut videtur tamen, remediis hisce facile carere possumus; cum alia restent, quae idem perficere valeant atque aegrotanti sint conuenientiora. Constat, prohdolor! satis superque, remedia illa vehementia tantas inter-

d) MONRO von der Wassersucht p. 61.

e) in Oper. p. 777.

f) pharmacop. Ed. n^o. p. 279.

interdum debilitates creare, quas temporis quoque tractu natura vix vincere potest. Ergo sub nulla alia conditione licitum erit, remediis istis uti, ac si nullis aliis scopum nostrum assequi possimus, simulque aegrotus constitutionis fuerit robustissimae.

Cel. STÖRCK commendat radicis gratiolae drachmam dimidiam verbis his: *aquam euacuat, vbi omnia alia remedia non euacuant.* Cel. QVARIN: *Tentari potest in aegris frigidis et glutinosis, vbi nulla viscerum labes, nullius inflammationis metus, neque minus corporis est extenuatio.* Alio loco commendat dictus auctor radicem hellebori, iunctum roborantibus et resoluentibus.

Diureticis remediis omni tempore maxima laus habita est: quippe quae fluida e corpore depellere possunt. Verum, re diligentius considerata, de illorum viribus magis, quam de modo, quo vires has exercent, constat. Teste KRATZENSTEING) certum est, non omnia potulenta per sanguinem ire, sed maximam illorum partem directe in viis urinariis deponi. Verisimile quoque hoc reddunt celeres potus transitus ad vesicam, et ipsa urinae similitudo cum potu sumto.

Praeterea vero primae viae per vasa lymphatica cum cute connexae sunt: id, quod telae cellulosae tumefactio sub cute, potu frigido aquae mineralis,

g) In *Dissertat. de theor. diabetes*. Halae 1750.

lis, nec non in mingendi actu horror cutaneus probant. Quo posito, diuretica efficacia quae fit, facile intelligitur.

Constat, omnia acida vegetabilium, nec non alcalia mucosum resoluendo idonea esse. Diuretica plerumque sunt, simulque pro diuersitate sua diuerso modo irritant. Vnde fit, vt non solum mucus in cellulosa tela soluatur, sed etiam irritamentum quoddam vasis absorbentibus concilietur, quo maior nisus absorbendi oritur.

Remedia omnia, nauseam inducentia, vasorum tonum excitare valent: inde quoque demonstrari potest, cur haec, in refracta dosi diureticis admixta, tantam praestant efficaciam.

In squilla hae virtutes iam coniunctae, ea ex causa quam maxime vsui sunt. **LICKE** eiusdem acetum cum sale tartari et vino antimoniali **HUXHAMI** iunctum commendat.

BALDINGER *h*) laudat infusum vinosum squillae, corticum aurantium, et calami aromatici; **WERLHOFF** acetum squilliticum cum aqua chaerifolii et oleo tartari p. d. l. **VOGELI**) pulueri squillae adponit gummi ammoniacum, tartarum tartarificatum, nitrum depuratum, magnesiā nitri, sal ammoniacum, sulphur antimonii auratum, etc.

SELLE

h) Pharmac. Edinb.

i) pharmaca quaedam selecta.

SELLE *k*) mirifice extollit sal tartari cum aceto squillitico saturatum, additis extractis fumariae, centaurii minoris, trifolii fibrini, gentianae rubrae, tincturis aotimonii IACOBI, martis aperitiua, etc.

STARKE *l*) commendat arcanum duplicatum cum squilla, semine foeniculi, et cortice cinnamomi.

Diureticis illis, quorum virtutes potissimum a stimulo, quem in vasa lymphatica exercent, deducendae sunt, adnumerare possumus: 1) Cantharides, STOCKAR a NEVFORN *m*) et CHALMERS commendant cantharides cum camphora. 2) Lactucana virosam. COLLIN *n*) commendat extractum eiusdem ad scrupulum vnum vsque ad drachmam pro dosi; id, quod QVARIN testatur se frustra adhibuisse. 3) Baccas iuniperi: mirum quantopere in debilitate, ab excretionibus nimis orta, profunt. Vario modo adhiberi possunt; siue in forma theae, siue in infuso vinoso, itemque in substantia. 4) Salia alcalina fixa, siue aceto saturata, siue per se. Huc refertur praefertim liquor nitri fixi seu alcahest GLAUBERI, LI-
CKE

k) medic. clin.

l) Nachricht vom klinischen Inst. zu Iena.

m) dissert. de usu cantharid. int.

n) de lactuca virosâ syluestr.

C

cke o) commendat cineres genistae vino Rhenano saturatos: cinerum herbae nicotianae D. GARDEN p) semidrachmam aut drachmam bis terue quotidie. 5) Arnica q). 6) Glandes quercin. r).

Opium cum diureticis empirice tantummodo adhibetur, si alia remedia non amplius profunt; in primis, si aegrotus in abdomine adficitur doloribus, siue si acrimoniae quaedam in suspensionem incidere; siue adfectus spastici, praesertim in abdomine, adessent. Ita mercurius diureticis iunctus adhibetur s).

§. VI.

Curatio chirurgica. Omnia quae huc pertinent, ut lenimina palliativa tantummodo considerari possunt, et plerumque adhibentur, ubi fluidorum accumulatio fines transgressa est. Licet non omnino negandum sit, haec interdum in morbi causis repellendis aliquid valere, si opportune usurpentur, neque eo consilio, ut fluidum tantum euacuetur.

Haud immerito veteres utebantur vstione: hanc enim, nec non vesicantia, et scarificationem, si inde inflammationem seu suppurationem inferre licet,

o) in med. instr.

p) med. comment. of Edinburg, Vol. III. p. 330.

q) COLLIN annus medic. 4tus.

r) MARK an AVENBRUGGER von den Eicheln.

s) LANGHVT de mercur. dulc. potentissimi hydropis demitore.

licet, ad vim vitalem velut supplendam, valde idoneam esse, a verisimilitudine non abest. Quam vero praecautioem requirant ista remedia, ne gangraena atque sphacelus rei finem faciat, neminem credo fore in arte medica versatum, qui neget. Idem quoque de paracethesi valet, nisi praeterea locum consideremus, quem hydrops obtinet.

Glacies usum praestitit; id, quod facile a frigiditatis virtute roborante expectaueris. Sic balnea frigida, ubi atonia inest vasis, non improbantur: in quorum usu tamen frigiditatis inprimis ratio est habenda; quo enim frigidius, eo efficacius, est balneum. Balnea calida, in se spectata, non nisi spasmis sedandis et acrimoniae intra corpus haerenti ad superficiem deuocandae inferuire queunt. Cautione vero opus est: quippe cum aqua calida semper relaxationem aliquam profert, ideoque vasorum tonum, si iis debilitas insit, magis prosternet.

Ligatura in partiali hydrope non obest: quin potius spatium, in quod fluida effunduntur, omnino circumscribit, et aequilibrium vasorum absorbentium atque materiae resorbendae quodammodo restituit. Ea lege intelligitur, ligaturam in oedemate pedum prodesse; si quidem illud in debilitate locali positum sit. In obstructione viscerum nihil valere, experientia edocemur. In oedemate vero pedum, grauidis adhibiturum quemquam, non arbitror, nisi, quae supra hac de re exposita sunt, plane reiicienda sibi persuadeat.

C 2

Ex-

Externorum remediōrum illis, quae tonica
adpellantur, adnumerari meretur frictio oleosa. Li-
cet verisimile sit, frictionem ipsam magis, quam
oleum, prodesse: quia difficulter credi potest, vasa,
aqua repleta, oleo suscipiendo esse apta. Praeterea
eo opportunior videtur frictio stimulo creando, quo
lenior adplicatur: qua de re CELSVS ¹⁾ iam persua-
sus monuit: *pueriles aut muliebres manus adhibendas
esse, quia mollior earum tactus sit.* Haec haecenus.

1) *Loco cit.* p. 164.

HORATIVS.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops.

U
U

A

AN

RE

D:

'SIC

IN

RA

N

G

EL

IE

EC

E

LIBRARY

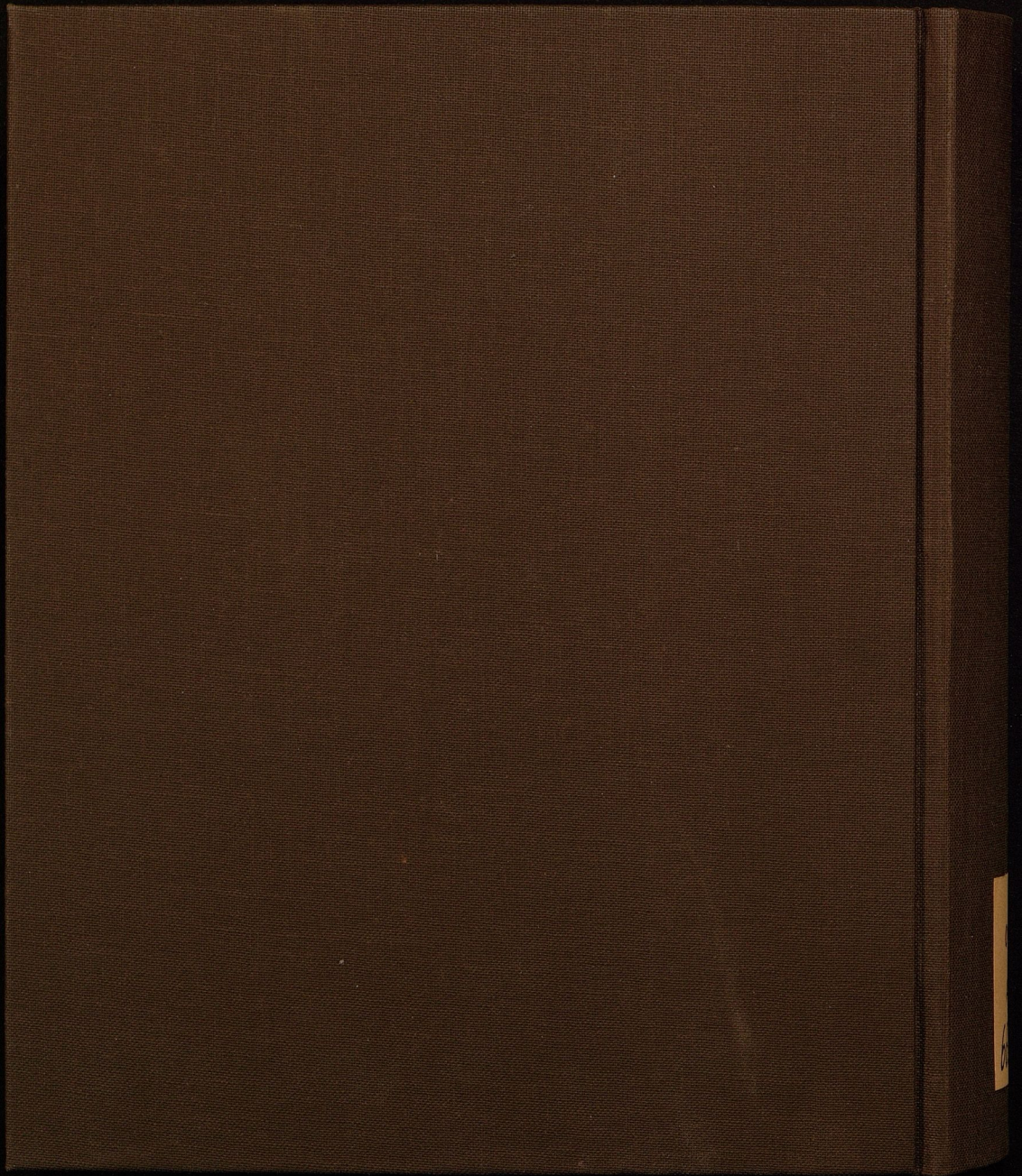

✓
01 A 6631

ULB Halle
004 931 246

3

31

DE
H Y D R O P E

D. XIX. MAII MDCCCXC.
DOCTORIS MEDICI
DIGNITATEM CAPESSVRVS
PVBLICE DISSERTET
CAROLVS FRIDERICVS IDELHOF,
SCHWEDA - VCARO - MARCHICVS.

TRAIECTI AD VIADRVM,
E TYPOGRAPHEO APITZIANO.

